

"אספניה" - ESPAÑA

מאת עמנואל שברייה (1841-1894)

הצעות חדשות לפעילויות (שנת 2014)

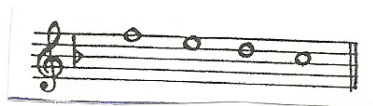
ביצירה שבע נעימות קצרות, מהן שלוש מצטיינות במקצב ריקודי, תוסס ונמרץ: הראשונה, השלישית והחמישית. כדאי להכיר ולהפנים את השלוש לפני שאר הנעימות ולהשוות ביניהן, תוך עמידה על המאפיין הקצבי המיוחד כל אחת, ועל המהלך המלודי הפשוט. בדרך זו ניתן יהיה לעקוב, להבחין, להבדיל ולזהות ביניהן בזמן ההאזנה הרצופה לכל היצירה.

נעימה ראשונה

סולפג'

"טיול" בהדרכת המורה על טבולטורה של 4 הצלילים פה מי רה דו, קודם במהלכי סקונדות בלבד, אחר כך במהלכי המלודיה ללא המקצב, ולבסוף, בהדרגה, במהלכי המלודיה + המקצב.

דוגמא

(מומלץ לחלק את המהלך המלודי ל- 4 תבניות ריתמיות במשקל 2/8, אם כי בפרטיטורה המשקל הוא 3/8.)

הצעה לפעילות מקצבית

1. משחקי חיקוי ודו-שיח על המוטיב "שני חלקי שש-עשרה ושמינית", ממפעם מתון ועד להחשה הדרגתית למפעם מהיר מאוד.
2. תגובה במחיאאה אטית של תבנית המקצב הראשונה ב-2/8, תוך משחקי חיקוי ודו-שיח עם המורה ובין קבוצות.
3. הובלת הגילוי של הזהות והשוני: לתבנית 3 ו-4 מקצב זהה לתבנית הראשונה, תבנית 2 שונה.
4. תגובה בשתי מחיאאות בלבד לסימון סופי התבניות, על שתי השמיניות שבסוף כל תבנית.
5. חלוקת ההדגשות של סופי התבניות תבוצע לחילופין בין מורה וקבוצות).

בתנועה

שני צעדי רקיעות לימין בשתי השמיניות שבסוף כל תבנית כנ"ל (על-פי משקל 2/8 x 4 בפסוקית הבאה – צעדי הרקיעות לשמאל).

נעימה שנייה

האזנה להקלטה או לשירה/נגינה של המורה בליווי תנועת יד רכה ונמשכת המתארת את הכיווניות הכללית של כל פסוקית:

משימת הברור והביצוע הבאה:

1. אופי הנעימה בהשוואה לנעימה שלפניה.
2. מה המשמעות של סימון המורה ביד?
3. הצטרפות לתנועה המסמנת את הכיווניות.

האזנה חוזרת לפי משימת תנועה במרחב עם זוגות הנעזרים במטפחות, בתנועות רכות ועגולות (אחת עם הפסוקית הראשונה מסביב לחברתה, בת זוגה כנ"ל בפסוקית השנייה).

נעימה שלישית

תגובה בהצבעה על כל הדגשה הנשמעת בנעימה השלישית בביצוע נגינת המורה

שיחה על הכוח והחריפות שבהבעה, ועידוד להצעות התלמידים לג'סטות ותנועות חריפות המתארות את רוח הנעימה.

הצעה לתנועה:

4 "מכות" אגרוף ימין על ירך ימין ב-4 השמיניות הראשונות, והנפת אותה היד למעלה תוך אצבע צרדה על הספורצנדו. כנ"ל בתבנית הבאה באגרוף שמאל על ירך שמאל. (בהמשך כשהמלחין קיצר את התבניות - יישארו רק תנועות ה"אצבע צרדה").

נעימה רביעית

זיהוי האופי, הגובה והכלים המבצעים את הנעימה.

הבחנה בחלוקה לפסוקיות: תנועה קלילה מפזזת וחופשית ביד אחת לפסוקית הראשונה, החלפת היד בפסוקית השנייה.

נעימה חמישית

מקצב וסולפג'

א. שינון התבנית הריתמית החוזרת (בת שתי תיבות) במפעם אטוי על-ידי חיקוי:
1. במחיאות; 2. בשפת המקצב (טפטפ ט טפ ט)

ב. הקשה או מחיאת המקצב לפי 4 קבוצות המגיבות לפי תור. החשת המפעם באופן הדרגתי ע"י המורה עד התנסות בקשיי הביצוע של כל חלקי השש-עשרה.
הצעה חלופית לביצוע ריתמי: מחיאת ההפסקות הסינקופיות בלבד.

ג. קריאת שמות הצלילים על-פי ההצבעה של המורה על טבולטורה בלוח, ללא התייחסות למקצב.

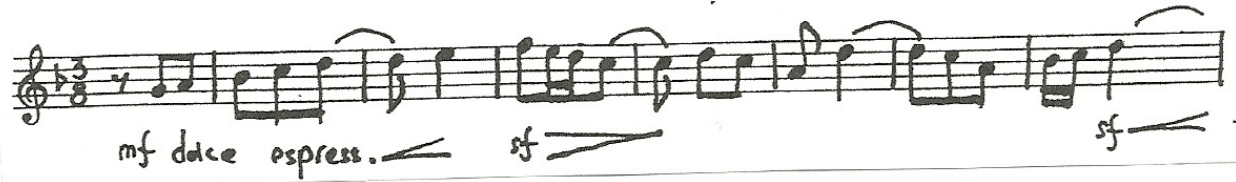
ד. קריאה אטית של התבנית – מקצב ומלודיה, תוך ציון חזרה על 4 חלקי השש-עשרה הראשונים בכל תבנית, כאמצעי להבדלת הנעימה מן הנעימות הקצביות האחרות – הראשונה והשלישית.

תנועה

תגובה בתנועה נמרצת או מחיאה על כל סינקופה הפותחת את התבנית המקצבית החוזרת:
בתנופת כפות הידיים מצדיי הגוף כלפי מעלה, ובאופי זורם ומעגלי עד ליצירת מהלך רציף ואף מתון, וללא הדגשת המקצב עצמו.

במרחב: במקום מחיאה – ברקיעה! בכל רקיעה בתפנית גוף לכיוונים מנוגדים

נעימה שישית

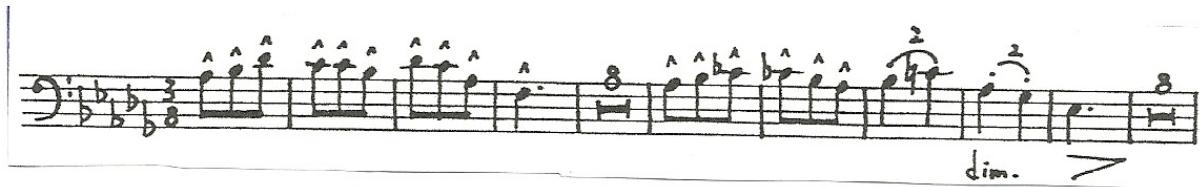

תגובת התלמידים בתנועה חטופה על ההדגשות בסופי הפסוקית לפי נגינת המורה
לאחר צפייה בריקודים ספרדיים כגון פלמנקו והבחנה בעצירות הפתאומיות שבריקוד:

תנועת סולניות/נים

תנועת ריקוד סיבובית עם תנועת שובל דימונית ביד, וסיום כל פסוקית בהנפת תנועת השובל, באופי המתאר תחושת גאווה או תנועת התרסה בכתף ובראש הצידה (ברוח הג'סטות של ריקודי הפלמנקו).

נעימה שביעית

1. האזנה וזיהוי הכלים, כיווניות הגובה והאופי.
2. חידון זיהוי לחשיפת שברירי אחת הנעימות של היצירה (שברירי הנעימה הראשונה).
3. תגובה בהצבעה לזיהוי השברירים של הנעימה הראשונה בהפסקות הארוכות שבין הופעות הנעימה השביעית.

תנועה:

הצעה לחלוקת תפקידים: בנים יקומו ויעמדו עם הנעימה השביעית (וישבו כשתסתיים); בנות תקומנה ותעמודנה רק עם שברירי הנעימה הראשונה.

עודדה הררי